

บทที่ 1

ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของวิชาภาษาอังกฤษ

เค้าโครงเรื่อง

1. ภาษาและการสื่อสาร
2. ประเภทของภาษา
3. แนวคิดการสอนภาษาต่างประเทศ
 - 3.1 แนวคิดทางด้านสังคมศาสตร์ (Sociology)
 - 3.2 แนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic)
 - 3.3 แนวคิดทางด้านจิตวิทยา (Psychology)
4. จุดมุ่งหมายวิชาภาษาอังกฤษ
5. แนวทางการจัดการสอนวิชาภาษาอังกฤษ

สาระสำคัญ

1. ลักษณะและธรรมชาติของการรู้ภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสารแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การรู้ภาษาตามธรรมชาติ และการรู้ภาษาจากการเรียน
2. ภาษาที่ใช้ในประเทศต่างๆทั่วโลก สามารถแบ่งออกเป็นประเภท ตามลักษณะของการใช้ในการสื่อสารคือ ภาษาพ่อแม่ ภาษาทางวัฒนธรรม ภาษาทางราชการ ภาษาที่ใช้ในการสอน ภาษาที่สอง และภาษาต่างประเทศ
3. การสอนภาษาต่างประเทศได้รับการพัฒนามาเป็นลำดับ โดยพิจารณาจากลักษณะธรรมชาติการรู้ภาษา แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนทางด้านสังคมศาสตร์ จิตวิทยา และภาษาศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีทักษะในด้านภาษา และสามารถนำไปใช้สื่อสารในสังคมได้
4. การสอนภาษาอังกฤษให้แก่นักเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีความรู้และความสามารถในทักษะทั้ง 4 ของภาษา ซึ่งได้แก่ความเข้าใจในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมทั้งมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้นด้วย

5. การจัดการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศในโรงเรียนนั้น ควรจัดให้ต่อเนื่องกันตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลายและคำนึงถึงลักษณะพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละระดับ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกลักษณะและธรรมชาติของการรู้ภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสารได้
2. บอกประเภทของภาษาตามลักษณะของการใช้ในการสื่อสารได้
3. อธิบายแนวคิดการสอนภาษาต่างประเทศทางด้านสังคมศาสตร์ จิตวิทยา และภาษาศาสตร์ได้
4. บอกจุดมุ่งหมายของการสอนวิชาภาษาอังกฤษได้
5. อธิบายแนวทางการจัดการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้

ภาษาต่างประเทศจัดได้ว่ามีความสำคัญและถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องจัดไว้ในหลักสูตรของการศึกษาแทบทุกประเทศ ลักษณะของการจัดอาจจะเป็นวิชาเลือก หรือวิชาบังคับขึ้นอยู่กับปรัชญาการศึกษาของแต่ละประเทศ ซึ่งจะเห็นความสำคัญของภาษาต่างประเทศในลักษณะใด โดยเปรียบเทียบความสำคัญที่จะต้องใช้ภาษาต่างประเทศตามรากฐานทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การติดต่อและการสื่อสารในปัจจุบัน สำหรับประเทศไทยนั้นภาษาต่างประเทศที่นิยมเรียนกันมากคือภาษาอังกฤษ เนื่องจากเห็นว่าเป็นภาษาสากล และสามารถนำไปใช้ติดต่อในด้านต่าง ๆ กับหลาย ๆ ประเทศได้นอกจากนี้ผู้ที่มีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ ยังมีโอกาสสูงกว่าในด้านการประกอบอาชีพ และการเลือกการทำงานที่ดีกว่า

1. ภาษาและการสื่อสาร

ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารของมนุษยชาติ โดยการพูด และการเขียน ทั้งนี้เพื่อสื่อความคิดเห็น ความรู้สึกของตนเอง เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจในลักษณะของการฟัง และการอ่าน ในการสื่อสารนี้จำเป็นจะต้องคำนึงถึงความหมายของการใช้ภาษา และรูปแบบของภาษาที่ถูกต้องด้วย

การใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ผู้ใช้จะต้องเปลี่ยนสำเนียงการพูด การออกเสียงสูงต่ำ จังหวะ การเน้นคำ และอื่น ๆ อีก รวมทั้งการพูดเป็นประโยค การเรียงลำดับคำ ซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากภาษาของตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้สื่อความหมายได้อย่างถูกต้องตามความต้องการ อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการเปลี่ยนนิสัยในการพูด การคิดและอื่น ๆ เกือบทั้งหมด นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจถึงวัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษาต่างประเทศนั้นด้วย

การจัดการเรียนการสอนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ และสามารถนำภาษาไปใช้เพื่อการสื่อสารในสังคมได้นั้น ผู้สอนจำเป็นจะต้องเข้าใจลักษณะและธรรมชาติของการรู้ภาษา เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกัน

การรู้ในด้านภาษานั้น ตามแนวคิดของ Wilkins (1974) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. การรู้ภาษาตามธรรมชาติ (Language Acquisition) ซึ่งจะเกิดขึ้นกับเด็กระหว่างอายุ 1 ปี ถึง 5 ปี เป็นวิธีการเรียนรู้ภาษาในลักษณะของภาษาพูดก่อน ซึ่งเด็กจะได้ยินและเลียนแบบการพูดเป็นคำและประโยคง่าย ๆ การพูดของเด็กจะเป็นไปโดยธรรมชาติ ในลักษณะของการเลียนแบบ โดยไม่ถูกต้องตามกฎไวยากรณ์ แต่จะสามารถสื่อสารกับผู้ใหญ่ได้ และผู้ใหญ่จะพยายามทบทวนและแก้ไขการออกเสียงเป็นคำ เป็นประโยคของเด็กให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ซึ่งจะทำให้เด็กฝึกพูดในลักษณะลองผิดลองถูก และค่อย ๆ ทราบความหมายของสิ่งที่พูดออกเสียงและพูดเป็นคำ เป็นประโยคได้อย่างถูกต้อง ในลักษณะดังกล่าวจะทำให้เด็กสามารถใช้ภาษา

เพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามที่ต้องการ สำหรับทักษะในด้านการอ่านและการเขียนจะเป็นการเรียนรู้ในลำดับต่อมา

2. การรู้ภาษาจากการเรียน (Language Learning) การรู้ภาษาในลักษณะนี้เกิดขึ้นได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ แต่ผลที่ได้อาจจะแตกต่างกัน เช่น ในด้านการออกเสียง เด็กอาจจะออกเสียงได้ถูกต้อง ชัดเจนกว่า สำหรับความสามารถในการใช้ภาษา ผู้ใหญ่จะมีความสามารถในด้านนี้สูงกว่า สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การรู้ภาษาในลักษณะนี้จะต้องเกิดจากการบอกเล่า การจัดกิจกรรมและการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในลักษณะของการสอน หรือการที่ผู้เรียนสนใจใคร่รู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในด้านภาษา จะทำให้ผู้เรียนสามารถออกเสียง พูด และใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

1. ตามลักษณะและธรรมชาติของภาษาผู้เรียนจะสามารถรู้ภาษาต่างประเทศได้อย่างไร
2. เพราะเหตุใดเด็กจึงสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้โดยไม่ต้องมีการเรียน
3. สิ่งใดที่เป็นลักษณะสำคัญของการรู้ภาษาโดยการเรียนรู้

2. ประเภทของภาษา

ภาษาที่ใช้สื่อสารในแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน อาจจะแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะของการใช้ภาษา ดังต่อไปนี้

1. ภาษาพ่อแม่ (Mother Tongue) ได้แก่ภาษาที่เด็กพูดได้ตามพ่อแม่ที่ใช้ภาษานั้น ๆ ในชีวิตประจำวันของการสนทนาภายในครอบครัวของตนเอง เป็นภาษาแรกที่เด็กได้เรียนรู้หรือได้รับการสอนจากพ่อแม่ตั้งแต่แรกเกิด และใช้ติดต่อกันไปตั้งแต่เล็กจนเติบโต อย่างน้อยที่สุดก็เป็นการใช้ภาษานั้น ๆ ภายในครอบครัวของตนเอง ตัวอย่างภาษาพ่อแม่ ได้แก่ ภาษาไทยในครอบครัวของคนไทย ภาษาจีนในครอบครัวของคนจีนที่อยู่ในเมืองไทย ภาษาแขกในครอบครัวไทยอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย รวมทั้งภาษาท้องถิ่นที่ใช้ในแต่ละท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

2. ภาษาทางวัฒนธรรม (Cultural Language) หมายถึงภาษาที่ใช้ติดต่อสนทนากันภายในสังคมนั้น ๆ ซึ่งอาจจะไม่ใช่ภาษาพ่อแม่หรือภาษาที่ใช้ในครอบครัวของเราก็ได้ แต่เราจำเป็นต้องใช้เพื่อการติดต่อกับคนอื่นที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ เช่น คนจีนในประเทศไทย ถึงแม้ว่าจะพูดภาษาจีนภายในครอบครัวของเขา แต่ก็จำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาไทย เมื่อต้องการไปซื้อของตามร้านค้าต่าง ๆ หรือเมื่อครอบครัวของคนไทยไปอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส ก็จำเป็นจะต้อง

พูดภาษาฝรั่งเศส ซึ่งเป็นภาษาวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ เพื่อใช้ในการสนทนา ติดต่อกับชนชาวฝรั่งเศสเช่นเดียวกัน แต่จะใช้ภาษาไทยเฉพาะภายในครอบครัวของตนเองเท่านั้น

3. ภาษาทางราชการ (Official Language) หมายถึงภาษาที่ประเทศนั้น ๆ ใช้ในการติดต่อทางราชการโดยเฉพาะ ทั้งนี้เนื่องจากบางประเทศมีภาษาพื้นเมืองใช้กันเป็นจำนวนมาก รัฐบาลจะเลือกภาษาที่มีคนนิยมใช้กันมากเพียง 1 หรือ 2 ภาษา เป็นภาษาราชการ เช่น ภาษาจีนกลางในประเทศจีน หรือภาษาเมืองแม่ ในเมืองขึ้นต่าง ๆ ภาษาราชการนี้อาจจะมีมากกว่า 1 ภาษาก็ได้ เช่น ในสิงคโปร์ มีภาษาราชการถึง 3 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษามลายู เป็นต้น ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ก็มีภาษาราชการใช้ถึง 3 ภาษาเช่นเดียวกัน ในประเทศที่มีภาษาพื้นเมืองใช้กันมากกว่า 1 ภาษา เช่น ประเทศอินเดีย เขาจะใช้ภาษาฮินดูเป็นภาษาราชการ และในประเทศฟิลิปปินส์ใช้ภาษาตากาลอก (Tagalog) เป็นภาษาราชการ

4. ภาษาที่ใช้ในการสอน (Instructional Language) คือภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน โดยเฉพาะในชั้นสูง ๆ ขึ้นไป เช่น ใช้ในการสอนในมหาวิทยาลัย โดยที่ผู้สอนและผู้เรียนใช้ภาษาอีกภาษาหนึ่ง ซึ่งอาจจะใช้หรือไม่ใช้ภาษาราชการ หรือภาษาทางวัฒนธรรมก็ได้ ในการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้ตำราเรียนและแบบเรียนด้วย เช่น ในประเทศฟิลิปปินส์ จะใช้ภาษาอังกฤษในการสอนระดับมหาวิทยาลัย ผู้สอนจะบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ ใช้ตำราหรือแบบเรียนเป็นภาษาอังกฤษเช่นเดียวกัน หรือในบางประเทศในอาฟริกาจะใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนในโรงเรียน แต่เด็กจะพูดสนทนาเป็นภาษาพื้นเมือง เมื่ออยู่ในครอบครัวของตน ในสิงคโปร์ โรงเรียนบางแห่งหรือมหาวิทยาลัยจะใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน แต่ชนชาวสิงคโปร์เองส่วนมากใช้ภาษาจีน และภาษามลายูในการสนทนาหรือใช้ในชีวิตประจำวัน เหล่านี้เป็นต้น

5. ภาษาที่สอง (Second Language) หมายถึง ภาษาที่ชนในประเทศนั้น ๆ จำเป็นต้องใช้ นอกเหนือจากภาษาพ่อแม่ หรือภาษาพื้นเมืองของตนเอง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากฐานะทางการเมืองและอื่น ๆ เช่น ในบางประเทศมีภาษาพูดของตนเอง แต่ไม่มีภาษาเขียน เมื่อชนชาวยุโรปเข้ามาปกครองและให้การศึกษา จึงจำเป็นต้องเรียนภาษาอังกฤษอีกภาษาหนึ่งเป็นภาษาราชการ สำหรับภาษาพูดของตนเองก็ใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษในการเขียน แต่ออกเสียงเป็นภาษาพื้นเมือง สาเหตุอีกประการหนึ่งอาจจะเนื่องมาจากมีการใช้ภาษาหลายภาษาในประเทศนั้น ๆ จนติดต่อกันเองไม่ได้ จึงจำเป็นต้องมีภาษาขึ้นใช้ เช่นในประเทศอินเดีย คนอินเดียจะต้องมีความสามารถเข้าใจและใช้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นภาษาราชการ และเป็นภาษาที่ใช้ในการสอนด้วย นอกเหนือจากภาษาฮินดู หรือภาษาพื้นเมืองอื่น ๆ ซึ่งใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง เช่นเดียวกับประเทศจีน มลายู สิงคโปร์ และประเทศอื่น ๆ ดังนั้นอาจจะกล่าวได้ว่า ภาษาทางวัฒนธรรม ภาษาราชการ และภาษาที่ใช้ในการสอน สามารถจัดอยู่ในประเภทภาษาที่สองได้ จะเรียนอย่างเป็นทางการก็ได้ เช่นเมื่อรัฐเห็นว่าภาษาอังกฤษจะให้

ประโยชน์และความรู้อย่างกว้างขวางแก่ผู้เรียนมากกว่าภาษาอื่น ๆ ก็อาจจะบรรจุภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบลักษณะและวิธีการใช้ของภาษานั้น ๆ เป็นพื้นฐาน ในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ถ้าผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของภาษาอังกฤษก็อาจจะเพิ่มพูนความรู้พื้นฐานทางด้านภาษานั้น ๆ ให้แก่ตนเองได้ ทั้งนี้จุดมุ่งหมายของการสอนภาษาต่างประเทศนั้น ก็เพื่อที่จะให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้สนทนา และติดต่อกับชาวต่างชาติได้บ้าง แต่ไม่มีความจำเป็นถึงกับต้องนำมาใช้ในชีวิตประจำวันในท้องถิ่น ในสังคม หรือในครอบครัวของตนเอง

6. ภาษาต่างประเทศ (Foreign Language) ได้แก่ภาษาที่ไม่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน หรือใช้ในสังคมนั้น ๆ แต่อาจจะเรียนรู้หรือใช้เพื่อประโยชน์และความก้าวหน้าของตนเอง ในการเพิ่มพูนความรู้และติดต่อกับประเทศอื่น ๆ เพื่อการค้าขาย การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เช่น ในบ้านเมืองเรา เราเรียนภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น และอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความนิยม ความสนใจของผู้เรียนในการเลือกเรียนภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมการเรียนรู้ 3

1. การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง กับการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันอย่างไร

2. เพราะเหตุใดในบางประเทศจึงมีภาษาใช้มากกว่า 1 ภาษา

3. แนวคิดการสอนภาษาต่างประเทศ

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเกิดขึ้นมานานแล้ว และได้วิวัฒนาการมาจนถึงปัจจุบันระยะแรกเริ่มประเทศในยุโรปตะวันตกนิยมเรียนภาษาละตินโดยการท่องจำกฎไวยากรณ์ เน้นการอ่านและการเขียน ซึ่งวิธีดังกล่าวผู้เรียนไม่สามารถนำภาษามาใช้ในการสื่อสารได้ วิธีการสอนแบบนี้เรียกว่า Grammar-Translation Method ต่อมาการสอนภาษาต่างประเทศก็ได้รับการพัฒนาและไม่ได้จำกัดเฉพาะภาษาละตินเท่านั้น โดยมุ่งหาวิธีการเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในด้านการใช้ภาษาสามารถนำไปใช้สื่อสารในสังคมได้

จากลักษณะและธรรมชาติของการรู้ภาษา ก่อให้เกิดแนวคิดและแนวการสอนภาษาในหลาย ๆ รูปแบบ เริ่มจากวิธีการสอนแบบธรรมชาติ (Natural Method) ซึ่งมีแนวคิดการเรียนภาษาตามธรรมชาติเลียนแบบการเรียนรู้ของเด็กในการเรียนรู้ภาษา โดยการจัดประสบการณ์ ฝึกทักษะการฟังและการพูด ซึ่งต่อมาได้พัฒนา และปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนการสอน เรียกว่าวิธีการสอนแบบตรง (Direct Method) วิธีการสอนแบบนี้ใช้ครูเจ้าของภาษาเป็นผู้สอน และ

ใช้ภาษาต่างประเทศอย่างเดียวกันนั้นในการสอนทักษะการฟัง การพูด และสอนให้เกิดความเข้าใจ ภาษาที่เรียนโดยการแสดงกริยา หรือการสาธิตในรูปแบบต่าง ๆ

แนวทางการสอนภาษาต่างประเทศได้รับการพัฒนามาจากแนวคิดของนักสังคมวิทยา นักจิตวิทยา นักภาษาศาสตร์ และครูสอนภาษาในหลายๆ ด้าน ซึ่งให้แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนโดยไม่จำเป็นต้องใช้ ครูเจ้าของภาษาเป็นผู้สอนอย่างเดียว และให้สามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารในสังคมได้

3.1 แนวคิดทางด้านสังคมศาสตร์

นักสังคมศาสตร์พิจารณาภาษาในลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารในสังคม เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดเห็น ความรู้สึกและอื่นๆ การสื่อสารดังกล่าวเน้นในด้านการพูดเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้ใช้จะสามารถออกเสียง เลือกคำศัพท์ รูปแบบประโยคได้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง ในการสื่อความหมายสำหรับหัวข้อเรื่องของการสนทนา หรือการพูด นอกจากนี้ นักสังคมศาสตร์ยังมีความเห็นว่าภาษาพูด และภาษาเขียนย่อมแตกต่างกัน ซึ่งการพูดแม้จะไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่ก็สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจน อย่างไรก็ตามผู้พูดก็ควรจะได้รู้โครงสร้างของภาษาที่ถูกต้องด้วย อาจจะกล่าวได้ว่าการใช้ภาษาในสังคมมีอยู่ด้วยกัน 3 ลักษณะคือ

1. เพื่อการสื่อความหมาย บอกเล่าความคิดเห็น ความรู้สึก ซึ่งผู้ใช้จะต้องทราบความสัมพันธ์ระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียน เข้าใจและรู้จักรูปแบบ โครงสร้างของประโยคที่ถูกต้อง

2. การใช้ภาษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสังคมที่ตนอยู่ โดยสามารถนำมาใช้ได้อย่างอัตโนมัติ และสามารถควบคุมการใช้ภาษา การแสดงออก การใช้ถ้อยคำที่ถูกต้อง และเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ให้ผู้อื่นเข้าใจได้

3. การใช้ภาษาเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นในลักษณะของบุคคลกลุ่มคน รวมทั้งการใช้ภาษาเพื่อนำตนเองไปสู่การอยู่ร่วมกันในโรงเรียน สถานที่ทำงานและชุมชนที่ตนอยู่ได้

3.2 แนวคิดทางด้านจิตวิทยา

ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ได้แก่

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางด้านพฤติกรรม (Behavioral Learning Theories) ซึ่งเน้นความเกี่ยวข้องและความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองในลักษณะของพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ เมื่อได้รับการเสริมแรง หรือกระทำซ้ำๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น แนวคิดดังกล่าวทำให้การจัดสร้างสิ่งเร้า การใช้อุปกรณ์การสอน การสร้างสถานการณ์ มีบทบาทในการสอนภาษาต่างประเทศ รวมทั้งการฝึกทักษะในลักษณะของ Pattern Practice และ Substitution Drills การให้รางวัล หรือการกล่าวชมเชย จะมีผลต่อการเรียนภาษามากขึ้น

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ในด้านความเข้าใจ (Cognitive Theory of Learning) ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบในด้านความจำ การมองภาพรวมของความรู้ทั้งหมด ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของความรู้ ความสนใจของผู้เรียนในการเรียนรู้ จะทำให้สามารถจดจำความรู้นั้นได้นาน ดังนั้นการสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งในการสอนภาษา การวิเคราะห์โครงสร้างของภาษา การอธิบายความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่างๆ ของภาษา รวมทั้งการเปรียบเทียบและการเชื่อมโยงภาษาต่างประเทศกับภาษาของตนเองก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนจดจำได้ นอกจากนี้การทบทวนความรู้ที่ได้เรียนเป็นระยะๆ จะทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้นาน

3.3 แนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์

นักภาษาศาสตร์เริ่มเข้ามาเกี่ยวข้องกับการสอนภาษาต่างประเทศระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยการนำความรู้ด้านสังคมศาสตร์ จิตวิทยา และภาษาศาสตร์ มาปรับใช้ในรูปของภาษาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Linguistics) (Broughton, 1980 : 38) สำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารในสังคมได้ ในลักษณะต่อไปนี้

1. ให้ผู้เรียนจดจำโครงสร้างของภาษาอย่างง่ายๆ ก่อนในรูปของบทสนทนา แล้วจึงให้ผู้เรียนได้รู้จัก และเข้าใจรูปแบบของโครงสร้างภาษา
2. เน้นการฝึกทักษะอย่างมีรูปแบบ (Pattern Practice) และการเข้าใจความหมาย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำรูปแบบของภาษานั้นไปใช้ในสถานการณ์จริงได้
3. การใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม การวิเคราะห์ และเปรียบเทียบภาษาต่างประเทศที่กำลังเรียน กับภาษาของตนเอง จะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ และออกเสียงภาษาต่างประเทศได้ดีขึ้น ชัดเจน และถูกต้อง
4. การให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์จริง จะทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้รวดเร็วขึ้น

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

1. การสอนภาษาต่างประเทศในระยะแรกเริ่มมีลักษณะอย่างไร
2. แนวคิดการสอนภาษาต่างประเทศมีพื้นฐานมาจากสิ่งใด
3. การจัดการสอนภาษาต่างประเทศตามแนวคิดทางสังคมศาสตร์ ควรจะเป็นในลักษณะใด
4. ควรจัดการสอนในลักษณะใดตามแนวคิดทางด้านจิตวิทยา และภาษาศาสตร์

4. จุดมุ่งหมายของวิชาภาษาอังกฤษ

กลุ่มวิชาภาษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) กำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษ เป็นวิชาหนึ่งในวิชาภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีจุดประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความสามารถ ความถนัดในภาษาต่างประเทศตามความสนใจของผู้เรียน
2. เพื่อให้มีทักษะเบื้องต้น ด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ในภาษาที่เลือกเรียน สำหรับใช้ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาภาษาในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งให้รู้วัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในภาษา

3. เพื่อให้เห็นคุณค่าของภาษาที่เลือกเรียนและมีนิสัยรักการอ่าน

โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เป็นวิชาภาษาต่างประเทศในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการนำไปใช้สื่อสารในสังคมได้มากกว่า ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการสอนวิชาภาษาอังกฤษ จึงมุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. มีความสามารถที่จะเข้าใจภาษาอังกฤษ เมื่อผู้พูดพูดในลักษณะธรรมดาสามัญไม่เร็วจนเกินไป และพูดในเรื่องธรรมดาทั่วไป ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการ หรือเฉพาะเรื่องที่ต้องใช้ศัพท์เทคนิคโดยเฉพาะ

2. สามารถใช้ภาษาอังกฤษพูดในเรื่องทั่ว ๆ ไปได้ โดยใช้สำเนียงและการออกเสียงที่ถูกต้อง ผู้ฟังสามารถฟังและเข้าใจได้ รวมทั้งใช้ประโยคที่เหมาะสมและถูกต้อง

3. สามารถอ่านภาษาอังกฤษและเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้เป็นอย่างดีซึ่งเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป ไม่ยากจนเกินไปนัก และไม่เน้นหนักทางวิชาการโดยเฉพาะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

4. มีความสามารถในด้านการเขียนภาษาอังกฤษ สามารถเขียนได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และใช้คำได้เหมาะสมกับเรื่องที่เขียน

จุดมุ่งหมายของวิชาภาษาอังกฤษ นอกจากจะให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในทักษะแล้ว ยังจะมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในด้านวัฒนธรรม ประเพณีของชนต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษด้วยในเรื่องต่อไปนี้

1. มีความเข้าใจวิถีทางการดำเนินชีวิตประจำวันของชนต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ การดำเนินชีวิตในครอบครัว ประเพณีนิยม นิสัยใจคอในการทำงาน การเล่น การพักผ่อน และกีฬาที่นิยม

2. รู้ข้อเท็จจริงในลักษณะภูมิประเทศของชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ มีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์พอสมควร อาชีพ การเศรษฐกิจ และการเมือง

3. มีความเข้าใจและเห็นคุณค่าทางด้านศิลป การดนตรี วัฒนธรรมประจำชาติ รวม

ทั้งความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ และเรื่องทั่ว ๆ ไป

4. เข้าใจและเห็นคุณค่าของภาษาอังกฤษ ในลักษณะที่จะเป็นพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี รวมทั้งความเกี่ยวพัน ความสัมพันธ์ ระหว่างภาษาของตนเองกับภาษาอังกฤษ

จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายของวิชาภาษาอังกฤษ นอกจากจะให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะแล้ว ความเข้าใจเกี่ยวกับชนชาติเจ้าของภาษา ความรู้ในด้านวัฒนธรรม ประเพณี ก็ยังเป็นอีกจุดมุ่งหมายหนึ่งที่จะต้องให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวด้วย

กิจกรรมการเรียนรู้ 4

1. การที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้นั้น จะต้องมีความสามารถใช้งานภาษาต่างประเทศในด้านใดมาก่อน
2. นอกเหนือจากความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารแล้ว ผู้เรียนควรจะมีความรู้ในเรื่องใดอีก

5. แนวทางการจัดการสอนวิชาภาษาอังกฤษ

ภาษาอังกฤษได้ถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนได้เรียนหรือเลือกเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ หลายประเทศ ทั้งนี้ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ เพื่อที่จะเป็นการเตรียมตัวเด็กให้เข้าศึกษาต่อในระดับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยได้

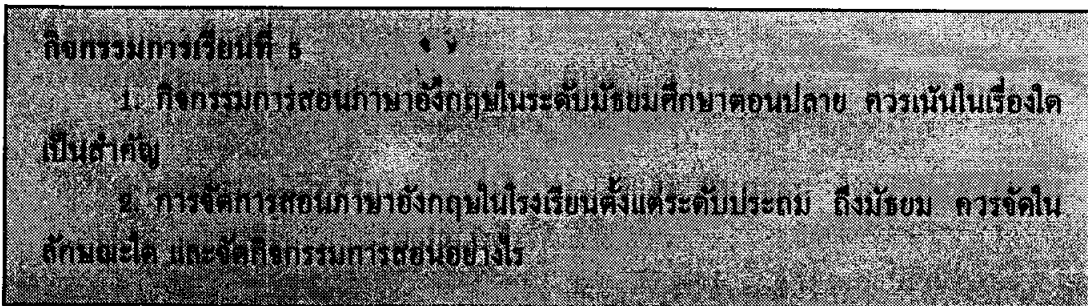
เพื่อให้ได้ผลสมตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การสอนภาษาอังกฤษนั้นจำเป็นจะต้องเริ่มฝึกนักเรียนตั้งแต่ในวัยเด็กเล็ก และจัดให้ต่อเนื่องกันเพื่อให้ได้ผลมากขึ้นตามลำดับ เช่น ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา ซึ่งหลักในการจัดโดยทั่ว ๆ ไปนั้น ควรจะได้จัดดังต่อไปนี้

1. ระดับประถมศึกษาตอนต้น การเรียนการสอนภาษาอังกฤษควรจะเป็นการฝึกในด้านการฟังเป็นส่วนใหญ่ เช่นเดียวกับที่เด็กเรียนภาษาของตนเองอย่างธรรมชาติ ดังนั้น จึงควรจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ให้มากที่สุดในด้านภาษา ซึ่งสำหรับระดับนี้การวางแผนการเรียนการสอนทำได้ยาก เนื่องจากเด็กเล็กประการหนึ่ง ครูที่ใช้ในการสอนภาษาจำเป็นจะต้องมีความรู้และออกเสียงได้อย่างถูกต้อง เพื่อที่เด็กจะได้เลียนแบบของเสียงได้อย่างถูกต้อง ถ้าเด็กเลียนแบบของเสียงที่ผิดไปจะทำให้แก้ไขได้ยากเมื่อเด็กโตขึ้น นอกจากนี้การใช้ภาษาอังกฤษในบ้านเมืองเรายังไม่แพร่หลายและจำเป็นมากนัก เด็กเมื่อเรียนภาษาอังกฤษที่โรงเรียน ก็ไม่มีโอกาสได้นำมาใช้ที่บ้านหรือในสังคม การสอนภาษาอังกฤษจึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร

2. ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในระยะนี้เด็กควรจะได้รับการศึกษาทักษะในด้านการฟังต่อไปให้คุ้นเคย และควรจะได้รู้จักลักษณะและสัญลักษณ์ของภาษาในรูปของตัวพิมพ์ เพื่อให้รู้ว่าคำ ๆ นั้นมีรูปลักษณะอย่างไร และออกเสียงอย่างไร มีความหมายอย่างไร คำหรือประโยคที่ใช้สำหรับเด็กประถมปลายควรมีลักษณะง่าย ๆ สามารถนำไปใช้ได้มีโอกาสทั่ว ๆ ไป นอกจากนี้ควรจะเป็นระดับขั้นของการอ่าน การเขียน การสะกดตัว ในสิ่งที่เด็กได้ฝึกทักษะไปแล้วในด้านการพูด การฟัง และความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกทักษะในด้านการอ่านและการเขียนควรจะได้เพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับในระยะนี้

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษาภาษาอังกฤษในระดับนี้ครูควรจะให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ต่อไป แต่เนื้อหาที่ใช้ควรจะได้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกทักษะในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน การรู้จักใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เด็กจะมีความรู้และสามารถใช้ภาษาได้ในลักษณะทั่ว ๆ ไป และนำความรู้ทางด้านภาษาไปใช้ในการสื่อความหมายได้บ้างในสังคม

4. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับนี้ควรจะมีมุ่งส่งเสริมความรู้และทักษะทางด้านภาษาอังกฤษให้เพิ่มขึ้นจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนเด็กที่มีความสนใจทางด้านภาษาให้มีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น โดยให้สามารถใช้ภาษาได้ในทุกโอกาส ให้เด็กมีความเข้าใจและซาบซึ้งในวรรณคดี เข้าใจถึงวัฒนธรรม อารมณ์ ความรู้สึก ปรัชญา รวมทั้งศิลปะของชนชาติเจ้าของภาษาด้วย การสอนภาษาอังกฤษในระดับนี้ควรจะต้องเน้นให้เด็กสนใจและเห็นความสำคัญของทักษะการอ่าน รู้จักอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ให้มาก เพื่อเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจในภาษา การอ่านจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดขึ้น รู้จักการบรรยายความคิดเห็นออกมาในลักษณะการเขียน การบรรยาย และการพรรณนาได้

สรุป

ลักษณะและธรรมชาติของการรู้ภาษามืออยู่ 2 ลักษณะ คือการรู้ภาษาที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเช่นเดียวกับการที่เด็กเรียนภาษาพ่อแม่ตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ และการรู้ภาษาจากการเรียน ซึ่งประกอบด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน และอื่นๆ หรือความจำเป็นที่จะต้องรู้ภาษาทำให้ผู้เรียนต้องสนใจ และศึกษาเพื่อให้สามารถนำไปใช้สื่อสารได้

การสอนภาษาต่างประเทศได้รับการพัฒนาเป็นลำดับโดยพิจารณาจากลักษณะและธรรมชาติของภาษา ความจำเป็นในการรู้ภาษา ตลอดจนแนวคิดทางด้านสังคมศาสตร์ จิตวิทยา และภาษาศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาวิธีสอนที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารในสังคมได้ มีความสามารถในทักษะทั้ง 4 ของภาษา มีความรู้ความเข้าใจในด้านวัฒนธรรมของผู้ที่เป็นเจ้าของภาษา ซึ่งสอดคล้องกับการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียน อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษาจะต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องกัน โดยคำนึงถึงลักษณะพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การประเมินผลท้ายบท

1. มนุษย์เราสามารถรู้ภาษาใดภาษาหนึ่งได้โดยวิธีใดบ้าง
2. การสอนภาษาอังกฤษประเทศไทย สอนเป็นภาษาที่สอง หรือสอนเป็นภาษาต่างประเทศ จึงให้เหตุผล
3. จงอธิบายและเปรียบเทียบแนวคิดการสอนภาษาต่างประเทศ ทางด้านสังคมศาสตร์ จิตวิทยา และภาษาศาสตร์
4. การสอนภาษาต่างประเทศให้แก่นักเรียน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และความสามารถในการด้านใดบ้าง
5. นักเรียนควรมีความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรม ประเพณี ของเจ้าของภาษาในเรื่องอะไร
6. การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนควรจัดอย่างไร

แนวตอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

1. จากความรู้ภาษาตามธรรมชาติ เช่นเดียวกับเด็กเรียนภาษาพ่อแม่ และจากการเรียนในสถานศึกษา หรือศึกษาด้วยตนเอง
2. เรียนโดยธรรมชาติแบบลองผิดลองถูก โดยมีผู้ใหญ่คอยแก้ไขให้ถูกต้อง
3. การจัดการเรียนการสอน การฝึกทักษะ การจัดกิจกรรม และการใช้อุปกรณ์ การสอน

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

1. การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันสำหรับการสอนเป็นภาษาต่างประเทศผู้เรียนเรียนภาษาอังกฤษเพื่อความก้าวหน้าของตนเอง เพื่อความรู้ และอื่นๆ
2. เนื่องจากความจำเป็นทางการเมือง การปกครองในอดีต และทางด้านสังคม

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

1. เรียนแบบท่องจำการใช้ภาษา กฎไวยากรณ์ และการแปล
2. ทางด้านสังคมศาสตร์ จิตวิทยา และภาษาศาสตร์
3. ให้สามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารในสังคมได้อย่างถูกต้องในแต่ละสถานการณ์ของการใช้ภาษา
4. เน้นการฝึกทักษะ การเสริมแรง การสร้างความสนใจในการเรียน สำหรับแนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์ เน้นการให้ความรู้ในด้านโครงสร้างประโยค การใช้อุปกรณ์ การสอน และการใช้สถานการณ์จริง (ศึกษาเพิ่มเติมจากหัวข้อเรื่องที่ 3)

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4

1. ความสามารถการใช้ภาษาในด้าน การฟัง พูด อ่าน และเขียน
2. วัฒนธรรม ประเพณี ของชนเจ้าของภาษา

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5

1. เน้นในด้านความสามารถในการใช้ภาษา โดยเฉพาะทักษะในการอ่าน
2. ควรจัดให้ต่อเนื่องกันในแต่ละระดับ กิจกรรมการสอนในแต่ละระดับจัดให้สอดคล้องกับลักษณะพัฒนาการของผู้เรียน

การประเมินผลท้ายบท

1. จากการรู้ภาษาโดยธรรมชาติ และจากการเรียน
2. เป็นภาษาต่างประเทศเนื่องจากไม่มีความจำเป็นมากนัก แต่ศึกษาเพื่อความรู้ และให้โอกาสที่ดีกว่าในการประกอบอาชีพ
3. ศึกษาแนวคิดจากหัวข้อเรื่องที่ 3 และเปรียบเทียบในด้าน จุดมุ่งหมาย แนวทางการจัดกิจกรรม และการจัดการสอน
4. มีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน และมีความรู้ในด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชนเจ้าของภาษา
5. ลักษณะทั่วไป ความเป็นอยู่ประจำวัน และดินฟ้าอากาศ
6. จัดให้ต่อเนื่องกันในด้านความรู้ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษาตอนปลายและจัดกิจกรรมการสอนตามลักษณะพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น